

BURTŅIEKU

12. (32) 1993

BURTŅIEKU PAGASTA IZDEVUMS

VĒSTĪS

*Aizīvs nepieciešami sniegpūteni,
Mazliet neveiksmes un negulētas,
Domām zvaigznotas naktis...*

*Un vēl ir nepieciešams,
loti, ļoti nepieciešams tāds logs,
kas neizdziest
kamēr tu neesi pārnācis mājās,
vienalga, vai tas būtu pusnaktī,
vai uz rīta pusi.*

Ize Indrāne

ZIEMASSVĒTKI /no 24. līdz 28. decembrim/-līdzās Jāņiem - pier der pie pašiem izcilākajiem senču svētkiem. Kristieši šais svētkos atceras un daudzina Jēzus piedzimšanu

Galvenie Ziemassvētku nosaukumi: 24. decembra vakars - BLUĶA VAKARS, 26. decembris - BUDUĻI, 28. decembris - VILKU DIENA pirmo Ziemassvētku nakts - KUMBIJU NAKTS, otro Ziemassvētku nakts - TĒĻU NAKTS, trešo Ziemassvētku nakts - JĒRU NAKTS, visas dienas no Ziemassvētkiem līdz Jaungadam kopā - SVĒTKU STARPAS, laiks, sākot ar otro nedēļu pirms un beidzot ar otro nedēļu pēc Ziemassvētkiem, - ZVĒRU LAIKS.

Jaunākajos laikos Ziemassvētki ir svētki ar eglītes rotāšanu un dedzināšanu, ar savstarpēju apdāvināšanos un Ziemassvētku vecīti, kas staigā no mājas uz māju, no skolas uz skolu ar dāvanu maisu un žagaru.

Ja gribam turēties pie senču tradīcijā,, tad Ziemassvētkus gaidot, istabas jāizgrezno dažādiem, visvairāk salmu, rotājumiem, lukturiņiem, putniņiem utt. Jāuzvelk krekls, kas ir nevien balts, bet arī jauns.

Viena no Ziemassvētku pamatparažēm - budēļos mešana. Tai zināma līdzība ar senumseno bluķa vilkšanu Bluķa vakarā, kad ciema ļaudis sapulcējās un kopīgi vēla no mājas uz māju bluķi, ko beigās sadedzināja Bluķi varam tulkot kā Saules simbolu, tā velšanu - kā Saules ceļu pie debesīm, bet bluķa sadedzināšanu - kā prieku par Saules atgriešanos, Ziemassvētki tāpat - vieni no lielākajiem SAULES SVĒTKIEM.

Pirmajā Ziemassvētku dienā jāpārcilā visi darbarīki, citādi tie vasarā nederēs. Turpretī daudzi darbi - vēršana, aušana, višana u.c. - ne vien pašos svētkos, bet arī svētku starpās ir aizliegti.

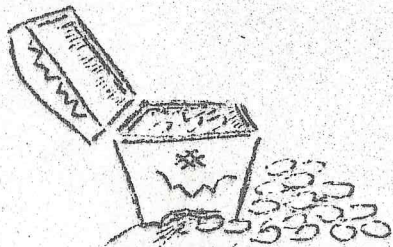

Ziemassvētki atbrauc ne tikai "Raketītām kamanām", bet arī "Ar savām kerašām". Svētku ēdienkartē "Būs pupiņas, būs zirnīši, Būs cūciņas šņukurītis", bez visa tā vēl kūķes, zīdenis, putraimdeses, kežas gaļa, alus utt.

Kāds laiks Ziemassvētkos, tāds arī ap Jāņiem: zaļi Ziemassvētki - baltas Lieldienas, sniegs pirms Ziemassvētkiem sola pelavas, pēc tiem - graudus, jo dziļāks sniegs Ziemassvētkos, jo biežāks siens vāls vasarā, ja Ziemassvētkos sniegputenis, būs lēts medus.

VECGADS /31. decembrī/ - gada pēdējā diena un pēdējais vakars. Vecgada tradīcijas ir cieši savijusās ar Jaungadu, ka tās jau pieder it kā pie janvāra kalendāra.

No "Senču kalendāra", -1894. /100./ 1994.

*Grībi tici,
grībi netici...*

1. Ziemassvētku naktī vajaga ēst zirņus, tad būs pulka naudas.
2. Nākamais gads būs svētīgs, ja Ziemassvētku galdā būs maize, sāls un uguns.
3. Lai labība labi augtu, Ziemassvētku naktī jāšķeita zvaigznes.
4. Ja pirmajā Ziemassvētku naktī apiet ap ābeli, tad vasarā pulka ābolu.
5. Ja Ziemassvētku naktī skatās caur kājstarpī krāsni, tad var redzēt savu nākamo...
6. Ziemassvētku vakarā meitas iet uz kūti aitas ķert. Kura noķer avēnu - apprecēsies, kura - aitiņu, tai vēl jāgaida.
7. Ziemassvētku vakarā meitas velk žegarū no čupas. Ja izvelk taisnu un kuplu - dabūs veselu un bagātu brūtgānu, ja liks un kaļķis - tad brūtgāniņš būs nebadzīgs...
8. Ja Ziemassvētku naktī sadanco dārzū, tad vasaru kurmjī nenāks.
9. Ja koki piesniguši Ziemassvētkos, tad labi padosies viss, kas uzdziedēs ap Jāņiem.

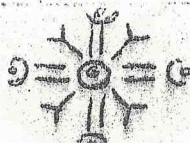
ZIEMASSVĒTKUS GAIDOT

Kad baltā sniegs sega apkāj pelēko zemi un Lauska tēvs upēm un ezeriem pārtaisa leģus tiltus, mēs svinām prieka un miera svētkus - Ziemassvētkus. Šie jaukie un baltie svētki ar sveciņu mirdzumu un dāva nām mīļi ne tikai bērniem. Arī pieaugušie tos gaida. Šiem svētkiem nav Lieldienu skaļuma un Jāņu draiskulību, bet tomēr mīļus mums dara baltais klusums un miers.

Ziemassvētkiem piemīt tāds savāds, vārdos neizteicams burvīgums. Un mēs atceramies...

Sirma bērītis rikšoja pa piesnigušo meža ceļu. Sniegs mīksti gurkstēja zem kamanu sliecēm. Tālu skanēja zvanu šķindas, kad svētku vakarā braucām uz baznīcu.

Zili sudrabortā debess velve bija pielijusi zvaigžņu dzirkstīm. Baltajās sniega kupenās šur šur bija saredzamas stirnu pēdas. Kāds zakāns parcilpoja ceļam.

Tad baznīcas tornī ieskenējās zvans. Tā skaņās aizvilpoja pā-
ri laukiem, mežiem un sirmajam Burtniekam. Svētuma pilns bija šis
vakars.

Atceros: mācītājs pieminēja, ka šai laikā pirms veirākiem
gadiem notika slavenās Ziemassvētku kaujas. Toreiz mira latviešu
dēli, lai sniegtu savai tautai asinīm slacīto balvu- tautas brī-
vību.

Tad kā melns murgs nāca baigie stagnācijas gadi, kad vārdu
"Ziemassvētki" vispār nedrīkstēja pieminēt. Tiesa -- skolās laikā
starp Ziemassvētkiem un Jaungada dedzināja t.s. Jaungada eglītes.
Nāk prātā kāds eglītes vakars vecajā Ausekļa skolā piecdesmitajos
gados. Kāds puisītis bija iemācījies pie eglītes deklamēt mums tik
pazīstamo dzejoli:

Balts sniedzīgs snieg uz skujiņām,
Un, maigi dziedot, pulkstens skan.
Mirdz šur tur ciemos ugunis,
Un sirds tā laimīgi pukst man.

Man ir, it kā kad paceltos
Gars augstumos, kur debess telts,
Ir pulcējusi eņģelus,
Kur āres spīd kā spožais zelts.

Ai, māmiņa, cik laba Tu:

Tu mani baltu mēģāji.

No acīm skūpstot asaras,

Man svētku drānas uztērpi.

Ai, māmiņa, vai mūžīgi

Es varēšu tik skaidrīs būt?

Jeb vai būs liktens nolēmis

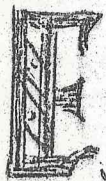
Man citādam virs zemes klūt?

Neatceros, cik daudz no šī dzejola puisēns paspēja nodek-
lamēt. Pēkšņi tika dots norādījums: "Neļaujiet viņam tālāk dekla-
mēt! Zēns apmulsa, nesaprazdams, kāpēc viņš nedrīkst runāt visu
dzejoli. Mazais to bija iemācījies nevainojami un centās runāt
izteiksmīgi. Un asaras pavidēja zēna acīs.

Tas laiks tagad pieder pagātnei. Varam atkal viens otram
teikt: "Priecīgus Ziemassvētkus!" Atcerēsimies, ka zaļš egles
zars uz baltu klāta galda par mīlestības mūžīgumu pauž. Svinēsim
Ziemassvētkus kā mīlestības svētkus! Neaizmirsīsim, ka varam un
mums vajag sagādāt daudz prieka sev vistuvākiem cilvēkiem! Un ne
tikai viņiem vien. Mums spkārt dzīvo cilvēki, kam daudz nevajaga:
vienu gaiši aizdegtu svecīti, mīļus vārdus un sirds siltumu. Ie-
nesīsim arī viņu mājās šo Ziemassvētku mirdzumu, lai pašī klātu
g aišāki!

V. Meirēna

LIUZ BIBLIOTĒRU

Kādas avīzes un žurnālus varēs lasīt bibliotēkā 1994. gadā?

Jāsaka paldies visiem sponsoriem, ka Burtnieku centra biblio-
tekā lasītāji joprojām varēs lasīt gan avīzes, gan žurnālus. Būs
avīzes: Diena, Dienas bizness, Liesma, Latvijas vēstnesis, Neat-
karīgā Cīņa, Hauku avīze, Arī nedaudz žurnāli dažādām gaumēm:
Dārzs un drava, Zvaigzne, Santa, Liesma, Sieviete, Atpūta, Burda,
Anna.

Cik ilgi drīkst paturēt paņemtās grāmatas?

Šogad bibliotēkā registrējušies 207 lasītāji. Lielākā daļa no viņiem atdod kārtīgi. Bet gadās arī tādi, no kuriem nevar atdabūt grāmatas mēnešiem. Tā liekas, ka Liepiņš Aivars paņemtās grāmatas ir piesavinājis, arī Upmalis Jānis ļoti ilgi neatdod. Pēc noteikumiem grāmatas drīkst paturēt vienu mēnesi, par katru nokavēto mēnesi jāmaksā soda nauda 5 santīmi. Ja grāmata pazaudēta, vai saplēsta, tad vietā jāatdod tāda pati, vai jāsamaksā nauda desmitkārtīgā apmērā. Par šo naudu bibliotēka pērk jaunas grāmatas.

Līdzekļu trūkuma dēļ, šogad bibliotēkā ienākušas tikai 152 grāmatas. Uz 207 lasītājiem tas tiešām ir ļoti maz. Visas grāmatas tiek iepirktas tikai vienā eksemplārā. Un tādēļ ir ļoti svarīgi, lai tās laikā atdotu.

Visvecākā grāmata bibliotēkā ir 1913.g. P.Skrastiņa tipogrāfijā Valmierā izdotais "Burtnieku" brīvbibliotēkas biedrības grāmatu saraksts". Otra unikāla grāmata ir izdota Sankt-Pēterburgā 1900. gadā, Saltikova-Sčedrins "Pompoduri i Pompodurši" /krievu val./ Mazliet jaunāka, bet ļoti interesanta ir 1924. gadā O. Jēpes izdote E. Veidenbauma "Raksti", tajā ir Veidenbauma biogrāfija, daudz foto materiālu, dzeja un proza.

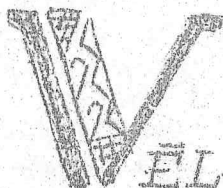
Ko vēl piedāvā bibliotēka?

Ja kādam nepieciešams, noformēju apsveikumus, palīdzu izvēlēties tekstus un sagādāju pārdošanai jaunākās grāmatas. Bibliotēkā ir bijusi cimdu izstāde, rokdarbnieču tikšanās pie tējas tases un rokdarbu izstāde. Novembrī pie mums viesojās izdevniecība "Garā pupa" ar jaunākajām grāmatām un muzikālu programmu. Organizēju braucienus uz teātra izrādēm.

Ja Jums mājās sakrājies pār daudz grāmatu, varat dažas uzdāvināt bibliotēkai, lai lasa tie, kuri šobrīd nespēj nopirkt.

Priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu!

Bibliotekāre Aīda Senkāne

VĒLĒJUMI JAUNAJĀ GADĀ

1. Par savu saukt to, kas darbā iegūts, ne draugu būšanā vai tā netaisnā ceļā.
2. Veselību, dzīvesprieku, ticību nākotnei.
3. Atzīt un izlabot savas kļūdas.
4. Priecāties par čaklu un gudru cilvēku sasniegumiem.
5. Pildīgas govīs, pilnus apcietņus klētīs, 2x gadā pilnus medus rāmišus un citiem citu pacienāt.
6. Vadītājus- pacietīgus kā Ijabs, gudrus kā Zalamans, drošus kā Daniēls lauvu bedrē.
7. Pagasta valdei ņemt paraugu no Birkeva valdīšanas- ja ne katru nedēļu, tad vismaz katru mēnesi pateikt, kas domāts, darīts un arī kas citiem darāms.
8. Lai tautas laime- mūsu gods,
Ja nebūs tā- ķers Dieva sods.

Redkolēģija: V. Zālīte, A. Senkāne, A. Varslavāns, E. Ozoliņš,
G. Losinska, A. Justs.